

РЕШЕНИЕ

№ 3

гр. София, 01.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВОЕННО-АПЕЛАТИВЕН СЪД в публично заседание на втори февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: полк.ЮЛИЯН В. БАНКОВ

Членове: полк. ГЕНКО ДР. ДРАГИЕВ
полк.ЛИДИЯ П. ЕВЛОГИЕВА

при участието на секретаря ЕМИЛИЯ П. С.А
като разгледа докладваното от полк.ЛИДИЯ П. ЕВЛОГИЕВА Въззивно наказателно дело от общ характер № 20216000600057 по описа за 2021 година

и с участието на прокурора **полк. НИВЕЛИН НАЧЕВ**

образувано по жалба на адвокат Св. М. М. от АК – с.з. и адвокат Св. Р. П. от САК, в качеството им на защитници на подсъдимата мл. серж. Р. Н. СТ. от в.ф. – с.з., срещу присъда № 3/14.05.2020 г. по НОХД № 2/2020 г. по описа на Военен съд Сливен.

С обжалваната присъда № 3/14.05.2020 г. по нохд № 2/2020 г. по описа на Военен съд Сливен подсъдимата мл. серж. Р. Н. СТ. е призната за виновна в това, че на 26.07.2018 г. в гр. С., с жалба до Районна прокуратура – Сливен с вх. № .../31.07.2018 г., препратена по компетентност на 02.08.2018 г. на Районна прокуратура – Н.З., заведена с вх. № 1193/03.08.2018 г. по описа на Районна прокуратура – Н.З., пред надлежен орган на властта – прокурор при Районна прокуратура – Н.З., набедила гр.л. СТ. ИВ. СТ. – адвокат в АК – С. в извършване на престъпление по чл. 309, ал. 1 от НК, за това, че сам или чрез друго съставил неистински частен документ, а именно Договор за правна защита и съдействие серия С, №, както и че преправил съдържанието на същия документ и го употребил, за да докаже съществуването на свое право на парично вземане, като го представил като доказателство по ч.гр. дело № .../2018 г. по описа на Районен съд – Н.З., като знаела, че е невинен, поради което и на основание чл. 286, ал. 1 и чл. 54 от НК е осъдена на 1(една) година и 6 (шест) месеца „Лишаване от свобода“ и „Обществено порицание“, което да се изрази в прочитане на присъдата пред личния състав на в.ф.-с.з..

Изпълнението на наложеното й наказание „Лишаване от свобода“ е отложено за срок от 3 (три) години, а подсъдимата С. е осъдена да заплати по сметката на РС „Военна полиция“ – С. сумата 203,28 (двеста и три лева и двадесет и осем стотинки) лв. за изготвянето на графическа експертиза, а на частния обвинител СТ. ИВ. СТ. - направените от него разноски по делото в размер на 1000 (хиляда) лева.

Съдът се е произнесъл и относно веществените доказателства по делото.

В жалбата и допълнителното изложение към нея подадена от адвокат Св. М. М. от АК – с.з. и адвокат Св. Р. П. от САК, в качеството им на защитници на подсъдимата мл. серж. Р. Н. СТ. от в.ф. – с.з. се изтъкват доводи за необоснованост и незаконосъобразност на присъдата, както и за явна несправедливост на наложеното на подсъдимата наказание. Излагат се съображения, за това, че наказателния процес пред първоинстанционният съд не е бил състезателен, тъй като както органите на досъдебното производство, така и съдът не са уважили нито едно от доказателствените им искания, а са събирани такива единствено в доказателства в подкрепа на обвинителната теза. Изтъкват доводи, че първоинстанционният съд не е взел всички мерки за разкриване на обективната истина чрез всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото, спазвайки нормите на НПК. Твърдят, че първоинстанционният съд неправилно е отказал да назначи поисканата от защитата на подсъдимата повторна тройна съдебна- почеркова експертиза с оглед подробни релевиращи доводи за необоснованост и възникнали съмнения относно правилността на заключението на извършената в досъдебното производство графическа (почеркова) експертиза № 22/2.12.2019 г. Изтъкват се и съображения за некомпетентността на изготвилото я вещо лице майор И.П.Д. от РС „ВП“ – С.. Обосновават съображения за непълнота на доказателствения материал и приетата от съда фактическа обстановка, като считат, че същата е формирана при непълнота на доказателствения материал; при нарушаване на процесуалните правила и при неизясняване на релевантните за състава на престъплението елементи, включително и това, че първоинстанционният съд не е изискал оригинала на жълтия екземпляр на договор за правна помощ, серия С №/08.12.2017 г. между частния обвинител адв. С.С. и лицето Ц.М.В. от гр. София, приложен по ДП № 206/2017 г. по описа на РУ – МВР – Н.З., с оглед проверка дали върху него е изписана сумата 350 лв.; кога е сключен този договор; заплатил ли е В. на адв. С. някаква сума по договора; ако да – каква, кога и как е отразено това в договора; връчен ли му е екземпляр от договора. В жалбата защитниците на подсъдимата сочат, че съдът е допуснал съществено нарушение на процесуалните правила като не е дал възможност на подсъдимата да даде обяснения по обвинението, въпреки че тя на два пъти е заявила, че желае да даде такива, с което е ограничил правото ѝ на защита и по този начин се е лишил от възможността да добие пряка представа за нейното отношение към извършеното и да установи наличие или не на субективната страна на деянието ѝ. Аргументират и възражение, според което в мотивите към присъдата порочно е приета предварително определена доказателствена сила на две графични експертизи - по Досъдебно производство № 455/2018 г. на РУ-МВР - Н.З. и по гр. д. № 1393/2018 г. по описа на Районен съд – Н.З., които не са извършвани и приемани в това производство, както и сила на присъдено нещо на Решение № 53/13.02.2019 г по гр. д. № 223/2019 г. по описа на ОС – Сливен и на Постановление за прекратяване на досъдебното производство от 14.12.2018 г. на прокурор от РП - Н.З. по ДП 455/2018 г. по описа на РУ МВР Н.З..

Защитниците на подсъдимата и сама подсъдима мл. серж. Р. Н. СТ. от в.ф. – с.з. искат отмяна на постановената присъда, признаване на подсъдимата за невинна и оправдаването ѝ по повдигнатото ѝ обвинение.

По делото е постъпила и частна жалба от частният обвинител гр.л. С.С. против протоколно определение от 14.05.2020 г. по нохд № 2/2020 г., с което съдът е прекратил съдебното производство в гражданската му част. В нея се твърди, че не е била налице пречка съдът да се произнесе по предявения от него и приет от съда за

съвместно разглеждане граждански иск срещу подсъдимата за претърпени неимуществени вреди въз основа на събраните в съдебно заседание и налични по делото гласни и писмени доказателства, тъй като съдът е отхвърлил всички доказателствени искания на страните и не се е стигнало до отлагане на делото. Иск се отменя на определението като неправилно, тъй като не се касае за хипотезата на чл. 88, ал. 2 НПК.

По постъпилата въззивна жалба и допълнението към нея първоначално е било образувано НОХД № 16/2020 г. по описа на Военно-апелативният съд, който с присъда № 1-а от 19.01.2021 г. е отменил изцяло присъда № 3/14.05.2020 г. по НОХД № 2/2020 г. по описа на Военен съд Сливен и вместо нея е постановил нова присъда, с която е признал подсъдимата серж. Р. Н. СТ. от в.ф. – с.з., за невинна да е извършила престъплението, като я оправдал по обвинението по чл. 286, ал. 1 НК. Произнесъл се е по въпроса за разносните и веществените доказателства по делото.

По постъпил касационен протест от прокурор от ВАпП и касационна жалба от частният обвинител СТ. ИВ. СТ. срещу новата присъда е било образувано к.н.о.х.д № 475/2021 г. по описа на Върховният касационен съд, който с решение № 60154/20.10.2021 г. е отменил въззивна присъда № 1-а/19.01.2021 г. постановена по в.н.о.х.д. № 16/2020 г. по описа на Военно-апелативния съд и е върнал делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

В рамките на повторната процедура по глава двадесет и първа от НПК в съдебно заседание пред въззивната инстанция, проведено на 02.02.2021 г. по настоящото въззивно дело адв. М. поддържа жалбата и допълнителното изложение към нея аргументи и анализа събраните по делото доказателства и на обективната и субективната страна на престъплението по чл. 286, ал. 1 НК. Пледира съдът да постанови съдебен акт, с който да оправдае подсъдимата мл. серж. С. по обвинението да е извършила престъплението, за което е предадена на съд.

В съдебното заседание по настоящото делото подсъдимата мл. серж. Р. Н. СТ. от в.ф. – с.з. заявява, че е оттеглила пълномощията си за процесуална защита и представителство на адвокат П., като правото ѝ на защита се осъществява единствено от адв. М.. Поддържа изцяло доводите изложени във въззивната жалба и допълнителното изложение към нея. В лична защита се присъединява към заявеното от защитника си и моли да бъде оправдана, тъй като счита, че не е извършила престъплението, за което е предадена на съд.

Представителят на държавното обвинение изразява становище, че обжалваната присъда е законосъобразна и справедлива и следва да бъде потвърдена, а жалбата намира за неоснователна. Счита, че по безспорен начин е установено, че от обективна и субективна страна подсъдимата е осъществила състава на престъплението, за което е внесен обвинителен акт срещу нея в първоинстанционният съд. Посочва, че подсъдимата мл. серж. С. много добре е съзнавала, че е дължала пари на частният обвинител и въпреки това е подала сигнал срещу него, като това парично задължение се е доказало и по гражданско-правен ред, като впоследствие е заплатила тези суми на частния обвинител. Пледира съдът да постанови съдебен акт, с който да потвърди присъдата на първоинстанционния съд.

Частният обвинител гр.л. С.С. счита, че постановената по делото присъда е правилна и законосъобразна и следва да бъде потвърдена. Твърди, че първоинстанционният съд неправилно е прекратил допуснатият за съвместно разглеждане граждански иск в наказателния процес воден срещу подсъдимата С..

Поддържа изцяло искането

Подсъдимата мл. серж. Р. Н. СТ. от в.ф. – с.з. заявява в последна дума по чл. 333, ал.2 от НПК, че „нито тя, нито защитниците ѝ са били изслушани от военния съд при разглеждане на делото и по този начин ѝ е нарушено правото на защита“. Посочва, че „при разглеждане на делото в първоинстанционния съд е знаела, че е виновна, но вътрешно е смятала, че не е направила нищо нередно“. Моли съда да бъде оправдана.

Военно-апелативният съд, след като провери процесуалната допустимост на въззивната жалба и допълнителното изложение към нея съображения подадена от адвокат Св. М. М. от АК – с.з. и адвокат Св. Р. П. от САК, в качеството им на защитници на подсъдимата мл. серж. Р. Н. СТ. от в.ф. – с.з. и въззивната частна жалба подадена от частният обвинител гр.л. С.С. против протоколно определение от 14.05.2020 г. по нохд № 2/2020 г., с което съдът е прекратил съдебното производство в гражданската му част, установи, че са подадени в законоустановения 15-дневен срок, от кръга на лицата, които имат право да обжалват.

Военно-апелативният съд, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните и след като извърши цялостна проверка на обжалвания съдебен акт, съобразно изискванията на чл.314 от НПК намери за установено от фактическа и правна страна следното:

На 06.01.2020 г. във Военен съд – Сливен е внесен обвинителен акт срещу подсъдимата мл. серж. Р. Н. СТ. от в.ф. 36 150 - град с.з., за това, че на 26.07.2018 г. в град С., с жалба до Районна прокуратура – Сливен с вх. № .../31.07.2018 г., препратена по компетентност на 02.08.2018 г. на Районна прокуратура – Н.З., заведена с вх. № 1193/03.08.2018 г. по описа на Районна прокуратура – Н.З., пред надлежен орган на властта – прокурор при Районна прокуратура – Н.З., набедила гр.л. СТ. ИВ. СТ. – адвокат в АК – С. в извършване на престъпление по чл. 309, ал. 1 от НК, за това, че сам или чрез друго съставил неистински частен документ, а именно Договор за правна защита и съдействие серия С, №, както и че преправил съдържанието на същия документ и го употребил, за да докаже съществуването на свое право на парично вземане, като го представил като доказателство по ч.гр. дело № .../2018 г. по описа на Районен съд – Н.З., като знаела, че е невинен – престъпление по чл. 286, ал. 1 от НК.

Първоинстанционният военен съд е приел за установена следната фактическа обстановка:

Подсъдимата мл.серж. Р. Н. СТ. от в.ф. 36 150 - град с.з. е завършила висше образование. На кадрова военна служба в БА постъпила на 30.01.2006 г. Последователно е заемала различни длъжности, като на последната длъжност - „.....“ е била назначена със Заповед № ЛС-1/11.01.2019 г. При проведените изпити и проверки е показвала добри резултати. Проявявала желание и стремеж към усъвършенстване, умеела да работи в колектив и да поема отговорност и разумен риск. Към колегите и началниците си се отнасяла с необходимото уважение. Познавала в пълен обем както общите, така и конкретните си длъжностни задължения съгласно Устава на войсковата служба на въоръжените сили на Република България и длъжностната си характеристика, което ѝ позволявало да изпълнява качествено войнските си задължения. Проявявала нужното самообладание в сложна обстановка и рискови ситуации, както и издръжливост при физическо натоварване, в резултат на което на нея може да се разчита при сложни ситуации. Нямала нарушения на дисциплината и разпределението на времето във военното формиране.

До 2015 г. подсъдимата С. и свидетелят ст. серж. М.Т. били съпрузи. Същата

година решили да се разведат по взаимно съгласие, за което потърсили адвокатска услуга. Свидетелят ефр. А.А., който бил съпруг на сестрата на подсъдимата, им препоръчал своя познат адвокат - частния обвинител С.С. от АК - С., като посредничил при осъществяване на контакт между тях. Адв. С. оказал необходимото съдействие по бракоразводното дело, след което не е имало контакти между него и подсъдимата С.. След развода тя упражнявала родителските права върху двете деца.

В края на 2017 година непълнолетният ѝ син Н.Т. пострадал при нанесен му побой от други непълнолетни лица в гр. Н.З.. В тази връзка в РУ - Н.З. било заведено досъдебно производство ДП № 306 ЗМ - 779/10.11.2017 г. за нанесена му телесна повреда. В качеството си на негова майка и законен представител С. потърсила услугите на адвокат, като за това разговаряла със свидетеля ефр. А., който ѝ предложил отново да я свърже с адвокат С.С., за което тя се съгласила. На 26.12.2017 г. между Р.С. и адв. С. бил подписан Договор за правна защита и съдействие серия С №, който представлявал част от кочан с договори, издаден от АК - С. и предоставен на адв. С.. Всеки договор бил с пореден номер в кочана, като се изписвал на три листа с различен цвят. На първия - белия лист (л.37 от ДП 306 ЗМ 626/2018 г. в плик с веществени доказателства), били попълнени ръкописните данни със синя химикалка, а на втория син на цвят лист и на третия жълт на цвят лист (двата в плик с веществени доказателства), се копирали записите от първия екземпляр чрез производственото химизиране на хартията. По този начин ръкописните текстове на трите екземпляра били идентични. На гърба на жълтия екземпляр, със синя химикалка било попълнено Пълномощно, с което подсъдимата упълномощава адв. С. да я представлява по ДП № 779 по описа за 2017 година на РУ на МВР Н. Загора до приключване на делото пред всички инстанции и да предяви граждански иск за имуществени и неимуществени вреди. Същия ден адв. С. откъснал от кочана и предал на разследващия полицейски жълтия екземпляр от договора с пълномощното за прилагане към досъдебното производство. В хода на производството С. решила да ползва услугите на друг адвокат и спряла контактите си с адв. С.. Тъй като последният не получил договореното възнаграждение от 400.00 лв., потърсил съдействие от св. ефр. А., като му предал хартиено листче, на което бил записал трите си имена, ЕГН и номера на банковата си сметка, по която С. да му преведе сумата. Адвокат С. откъснал от кочана и втория (син) екземпляр на Договор за правна защита и съдействие серия С №/26.12.2017 г. и го предал заедно с листчето на св. А., за да го предаде на подсъдимата. На 21.06.2018 г. подсъдимата превела по банковата сметка на адв. С. част от сумата в размер на 80 лв. и С. отразил това обстоятелство в първия (бял) екземпляр от договора, който бил в кочана.

На 12.07.2018 г. адвокат С. подал заявление за издаване на заповед за изпълнение по реда на чл. 410 ГПК срещу С. за останалата неизплатена част от сумата по договора в размер на 320 лева. По заявлението било образувано частно гражданско дело №/2018 г. по описа на Районен съд - Н.З.. На 18.07.2018 г. била издадена Заповед за изпълнение на парично задължение с № 821, която била връчена на длъжника лично на 23.07.2018 г. Подсъдимата подала възражение срещу заповедта, заведено с вх. № 4529/25.07.2018 г. След като бил уведомен за направеното възражение, адв. С. предявил иск за вземането си, като подал искова молба с вх. № 4948/16.08.2018 г. и било образувано гр. дело № 1393/2018 г. по описа на Районен съд - Н.З. (л.36 от ДП 306 ЗМ 626/2018 г. в плик с веществени доказателства).

Три дни след като Заповед № 821 била връчена на С., тя изготвила жалба срещу адв. С. с дата 26.07.2018 г. и я подала в Районна прокуратура - Сливен, където била

заведена с вх. № .../ 31.07.2018 г. (л. 9 от ДП 306 ЗМ 626/2018 г. в плик с веществени доказателства). В жалбата "против адв. СТ. ИВ. СТ., ЕГН ***** от АК - С. с адрес на кантората гр. С., бул. "..." № 32, офис 3", подсъдимата посочила, че адв. С. "... си е позволил да преправи съдържанието на нашия частен документ - Договор за правна защита и съдействие серия С № с дата 26.12.2017 г. ...", че "Така оформеният неистински документ - с подправен мой подпис и с невярно съдържание, че съм му платила само 80 лева по банков път...вместо, че към датата на издаване на документа са платени 350 лева в брой, а на 21.06.2018 г. - 80 лв. по сметка на адвоката..., като с представянето му и отправеното заявление се цели от адв. С. и неговия процесуален представител да добие имотна облага, която не му се следва. Тъй като дори за мен е известно, че гореизложеното съставлява престъпление по компетентност Ви сезирам за извършване на проверка и образуване на ДП за извършеното престъпление". Жалбата била препратена по компетентност на 02.08.2018 г. на Районна прокуратура - Н.З. и заведена с вх. № 1193/03.08.2018 г. по описа на Районна прокуратура - Н.З., като е било възложено извършване на проверка. С постановление от 19.09.2018 г. било образувано досъдебно производство № 306 ЗМ - 626/2018 г. по описа на РУ - Н.З., заведено по описа на Районна прокуратура - Н.З. под № 1193/2018 г. за престъпление по чл. 309, ал. 1 НК. Въз основа на установените по разследването факти, с Постановление за прекратяване на досъдебното производство от 14.12.2018 година, наблюдаващият прокурор прекратил досъдебното производство на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК, поради това, че описаното от С. деяние не е извършено. По назначена в хода на досъдебното производство експертиза, вещото лице установило, че твърдението на С. за подправен неин подпис не е вярно, тъй като подписът в договора е положен от нея. Не е вярно и твърдението □ за преправяне съдържанието на договора, тъй като по експертен път такова не е било установено. С. обжалвала постановлението за прекратяване, като с определения състави на Районен и Окръжен съд - с.з. са отхвърлили жалбата й като процесуално недопустима и постановлението е влязло в законна сила на 07.03.2019 г.

Четири месеца по-късно, по гражданско-правния спор относно това, дали е имало пълно плащане на договорената сума от 400 лв., както твърди С. или е било налице само частично плащане на сумата от 80 лева, както твърди адв. С., с влязло в сила на 16.07.2019 г. решение на Окръжен съд - Сливен от същата дата е прието, че С. е заплатила на адв. С. сумата от 80 лева и я осъдил да му заплати сумата от 320 лева. Съдът се е позовал на експертно заключение по назначената в хода на гражданското дело експертиза, която е установила пълно съвпадение на подписите на подсъдимата в екземплярите на Договор за правна защита и съдействие с № 0...../26.12.2017 г., т.е. не е налице подправка на подписа. Не е установено и преправяне съдържанието на договора в синия екземпляр, като несъответствието между белия екземпляр и синия относно вписаната сума в синия екземпляр от 350 лв. се обяснява с отпечатан върху този екземпляр запис на сумата 350 лева, направен по Договор за правна помощ и съдействие с № 0...../08.12.2017 г. Вещото лице е установило пълно съвпадение между оригиналния запис "350" в белия екземпляр на Договор за правна помощ и съдействие с № 0..... и отпечатания химизиран запис върху синия екземпляр на Договор за правна помощ и съдействие с № 0.....

Първоинстанционният съд е приел, че установената фактическа обстановка се доказва по несъмнен и категоричен начин от показанията на свидетелите С.С., А., Т., М. С., Д. С.а; от заключението на експерта Д.; от материалите по досъдебно производство № 306 ЗМ-626/2018 г. на РУ - Н.З. пор. № 455/2018 г., пр. пр. № 1

193/2018 г. по описа на Районна прокуратура гр. Н.З. с намиращата се в него инкриминирана жалба от 26.07.2018г. до Районна прокуратура - Сливен с вх. № .../31.07.2018 г., препратена по компетентност на 02.08.2018 г. на Районна прокуратура - Н.З., заведена с вх.№ 1193/03.08.2018 г. по описа на Районна прокуратура - Н.З.; от приложените и цитирани по-горе материали по гражданско дело № 1393/ 2018 г. по описа на Районен съд - Н.З. и въззивно гражданско дело № 223/2019 г. по описа на Окръжен съд - Сливен; от приложените като веществени доказателства - оригинал на първи (бял) екземпляр на Договор за правна защита и съдействие серия С №, оригинали на втори (син) и трети (жълт) екземпляри на същия договор; от кочан № 7, съдържащ договори за правна защита и съдействие серия С от № до № ***** включително, с изключение на №, предаден с протокол за доброволно предаване от гражданският ищец С..

Настоящият въззивен съдебен състав намери, че при разглеждането на делото първоинстанционният съд е допуснал съществени нарушения на процесуалните правила по чл. 13, 14, 18, 102, 104, 105, ал. 2 и 107 НПК. Съдебната практика е последователна и категорична, че съдът е длъжен винаги да изследва обективно, всестранно и пълно всички обстоятелства по делото и въз основа на всички доказателствени източници, като доказателствата и средствата за тяхното установяване не могат да имат предварително определена сила.

При проверка на атакуваната присъда се установи, че първоинстанционният съд е допуснал процесуално нарушение на разпоредбата на чл. 277, ал. 2 НПК като не е дал възможност на подсъдимата мл. серж. Р.С. да даде обяснения. По този начин, освен, че е нарушил правото ѝ на защита, съдът се е лишил от възможността лично да добие пряка представа за отношението ѝ към деянието и правилно да определи наличието или липсата на един от основните елементи на престъплението – неговата субективна страна. Съдебното заседание по делото пред първоинстанционният съд е било проведено на 14.05.2020 г., след което е приключило с присъда, предмет на настоящото въззивно производство. В хода на съдебното заседание подсъдимата лично е участвала като е заявила, че разбира обвинението и на по-късен етап ще даде обяснения по него. В протокола от съдебното заседание е отбелязано, че на основание чл. 277, ал.1 от НПК председателят на съдебния състав отново е поканил подсъдимата С. да даде обяснения по обвинението, като същата недвусмислено е заявила, че желае да даде обяснения, след исканията на страните. С протоколно определение първоинстанционният съд е отхвърлил, като неоснователни исканията на страните за събиране на нови доказателства по делото, включително и назначаване на нова експертиза, допълнителни разпити на свидетели по делото и е прекратил производството в гражданската му част. Приел, че делото е изяснено от фактическа страна съдебното следствие е обявено за приключено, след което съдът е пристъпил към изслушване на съдебните прения без да даде възможност подсъдимата да даде обяснения по обвинението. В хода на съдебното следствие по делото и преди неговото приключване пред първоинстанционния съд липсват обяснения на подсъдимата Р.С.. Този пропуск първоинстанционният съд е направил опит да отстрани като в съдебния протокол е отбелязал, че подсъдимата не е дала обяснения, въпреки, че двукратно е била поканена да реализира това свое право. Същевременно липсва отказ на подсъдимата да даде обяснения, който да обоснове извод за реално упражняване на процесуалните ѝ права. Действително, подсъдимата има право както да даде обяснения, така и да откаже даването на такива, като това е безусловно гарантираното

й от закона право да дава каквито желае обяснения по обвинението, съгласно чл. 55, ал. 1 от НПК. Обясненията на подсъдимото лице, са освен основно средство за защита, така и доказателствено средство, чиято доказателствена стойност първоинстанционният съд е бил длъжен да анализира.

По така констатираното нарушение, настоящият съдебен състав на Военно-апелативният съд в изпълнение на указанията на Върховния касационен съд, дадени в решение № 60154/20.10.2021 г. по к.н.д. № 475/2021 г. и в рамките на повторна процедура по глава двадесет и първа от Наказателно-процесуалния кодекс отстрани допуснатото съществено процесуално нарушение от първоинстанционният съд, като отстрани това съществено процесуално нарушение като осигури възможност на подсъдимата мл. серж. Р. Н. СТ. да упражни правото си на защита да даде обяснения по повдигнатото срещу нея обвинение. Устно и непосредствено пред въззивния съд същата депозира обяснения в съдебното заседание по настоящото дело, проведено на 02.02.2022 г. Отстраняването на това съществено процесуално нарушение обаче не може да обоснове правилност и законосъобразност на постановената присъда, предмет на настоящото производство, тъй като се констатираха нарушения, които са неотстраними във въззивната инстанция, а именно проведено разпоредително заседание по делото в нарушение на разпоредбите на чл. 248 от НПК;

Задължение на въззивната инстанция е да извърши проверка на правилността на невязлата в сила присъда. В изпълнение на чл. 314, ал.1 НПК извърши проверка изцяло на правилността на присъдата, независимо от основанията посочени от страните по делото. В този смисъл, разпоредителното заседание по делото, въведено с измененията в Наказателно-процесуалния кодекс, обн. в ДВ, бр. 63 от 4 август 2017 г., в сила от 5.11.2017 г. има съществена роля в съдебната фаза на наказателния процес, тъй като целта на разпоредителното заседание е в открит процес, с участие на прокурора и лицата по чл. 247б, ал. 1 и ал. 2 от НПК, да се решат предварителните въпроси от значение за същинското дело.

В конкретния случай, настоящият въззивен съдебен състав намира, че първоинстанционният съд е допуснал съществено процесуално нарушение на разпоредбата на чл. 248 от НПК, поради това, че на подсъдимата С. не е била разяснена и дадена реална процесуална възможността да упражни правото си и да иска разглеждане на делото по реда на особените правила. Първоинстанционният съд е провел разпоредително заседание, в което не са били обсъдени всички въпроси по чл. 248 от НПК, а на подсъдимата не е предоставена възможност лично да изрази становище по въпросите от т.1-8 от същия текст. Първоинстанционният съд се е ограничил единствено да се произнесе с определение, с което е насрочил делото за разглеждане на 17.03.2020 г., призоваване на страните и експертите по делото, допускане на нови доказателства, като изцяло липсва определение за произнасяне по въпросите по т. 1 – т. 8 на чл. 248, ал.1 от НПК. В разпоредителното заседание по делото адв. М., упълномощен защитник на подсъдимата е изразил становище по всички въпроси. Самата подсъдимата С. е била лишена от възможността да изрази становище по тези въпроси, още по-малко да се присъедини към заявеното от защитата ѝ, като самостоятелна страна в наказателния процес. Категорично се установява се, че сред обсъжданите въпроси от участниците в разпоредителното заседание е и този по чл. 248, ал. 1, т. 4 от НПК, както и, че няма изрично заявление, че подсъдимата се е отказала от разглеждане на делото по реда на особените правила по глава двадесет и седма и двадесет и девета на НПК, което защитава правото на подсъдимата да иска

наказателно производство по диференцирана процедура и/или облекчен ред за разглеждане на делото в съдебната фаза.

С оглед на изложеното настоящият състав констатира допуснати от първата инстанция процесуални нарушения при провеждане на разпоредителното заседание, които да са нарушили или ограничили правата на подсъдимата мл. серж. С. за пълноценна защита в съдебната фаза на наказателния процес. Решаването на тези въпроси в ново разпоредително по делото заседание от нов състав на съда би имало самостоятелно значение и пълен съдебен контрол по въпросите, посочени в чл. 248 НПК. Първоинстанционният съд е бил длъжен да извърши пълна проверка и на законността на проведеното досъдебно производство, вкл. и с оглед наличието на съществени процесуални нарушения, като при контрола не е обвързан от доводите на страните, а дължи и цялостна служебна ревизия по въпросите на чл. 248, ал. 1, т. 3 НПК, включително и да обсъди наличието или не на съществени процесуални нарушения в обвинителния акт, в изпълнение на принципа на служебното начало и задължението на съдебния състав да следи във всеки един момент на наказателното производство за спазване правата на подсъдимото лице, включително да провери всички хипотетични основания за прекратяване на делото в съдебната фаза и връщането му на прокурора.

В този смисъл следва да се вземе предвид, че престъплението по чл. 286, ал. 1 НК е формално, на просто извършване и е резултатно. То е довършено в момента, в който съответният „надлежен орган“ е бил сезиран, т. е. престъпният му резултат се изчерпва само с това надлежният орган да узнае за неверните твърдения или за уличаващите материали. Надлежни органи на властта по смисъла на този текст са органите, които могат да предприемат наказателно преследване срещу набеденото лице – органите на досъдебното производство и съдебните органи. В мотивите към атакуваната присъда първоинстанционният съд е приел, че на 26.07.2018 г. подсъдимата мл. серж. С. е изготвила жалба срещу адвокат С., но я е подала в Районна прокуратура - Сливен на 31.07.2018 г. с вх. № ... от същата дата, препратена по компетентност на 02.08.2018 г. на Районна прокуратура - Н.З., заведена с вх. № 1193/03.08.2018 г. по описа на Районна прокуратура - Н.З., пред надлежен орган на властта - прокурор при Районна прокуратура - Н.З.. Липсват изложени съображения за меродавния момент – поставената дата на изготвяне на жалбата от подсъдимата, депозирането ѝ в РП – Сливен или датата на завеждането ѝ следствие на препращането в РП – Н.З. и защо съдът е приел, че дата на инкриминираното деяние е 26.07.2018 г., на която подсъдимата мл. серж. Р. Н. СТ. е набедила пред надлежен орган на властта адвокат С. в престъпление, като е знаела, че е невинен - с жалбата си тя го уличава в извършването на конкретно, достатъчно определено престъпление по чл. 309, ал. 1 НК, носещо присъщите му свойства на общественоопасно, наказуемо, виновно извършено противоправно деяние.

На следващо място, първоинстанционният съд е допуснал и съществено процесуално нарушение, като е прекратил производството по допуснатия за съвместно разглеждане граждански иск в наказателния процес предявен от пострадалия СТ. ИВ. СТ., а именно граждански иск против подсъдимата мл. серж. Р. Н. СТ. за сумата от 100 000 (сто хиляди) лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, ведно с законната лихва, считано от 26.07.2018 г. С протоколно определение от 14.05.2020 г. първоинстанционният съд е прекратил производството в гражданската му част с мотива, че ще затрудни наказателния процес.

Срещу протоколното определение на първоинстанционния съд, с което е

прекратено производството в гражданската му част, на 26.05.2020 г. по пощата е била депозирана частна жалба от гражданския ищец и частен обвинител, която е постъпила във ВС – Сливен с вх.№496/28.05.2020 г. В нея се твърди, че не е била налице пречка съдът да се произнесе по предявения от него и приет от съда за съвместно разглеждане граждански иск срещу подсъдимата за претърпени неимуществени вреди въз основа на събраните в съдебно заседание и налични по делото гласни и писмени доказателства, тъй като съдът е отхвърлил всички доказателствени искания на страните и не се е стигнало до отлагане на делото. Поискана е отмяна на определението като неправилно, тъй като не е приложима хипотезата на чл. 88, ал. 2 НПК.

Настоящият въззивен съдебен състав на Военно-апелативния съд счита, че определението на ВС – Сливен от 18.02.2020 г. , с което е приет за съвместно разглеждане предявения от пострадалия СТ. ИВ. СТ. граждански иск за сумата от 100 000 лева, представляваща неимуществени вреди, ведно с законната лихва от 26.07.2018 г. до окончателното изплащане на сумата, не се обжалва самостоятелно, а подлежи на проверка едновременно с постановения съдебен акт, съгласно чл. 341, ал.3 НПК, поради което въззивния съд следва да провери законосъобразността на прекратеното производство в гражданската му част.

Правната природа на гражданския иск в наказателен процес го определя като институт на наказателно-процесуалното право, като нормите на ГПК намират субсидиарно приложение в случаите, когато липсват специални предписания по НПК. Гражданският иск подлежи на разглеждане отделно от наказателната отговорност на подсъдимото лице и самостоятелността му в наказателния процес е обусловена и гарантирана от действащите правни норми в НПК. В този аспект, както и изрично приема Тълкувателно решение № 1/2013г. на ОСНК на ВКС, се налага категоричния извод, че веднъж приет за съвместно разглеждане в наказателния процес, гражданският иск трябва да получи произнасяне. Това е така, защото конституиран в качеството на граждански ищец на основание приетия за съвместно разглеждане граждански иск, пострадалият става субект и в съдебната фаза на Наказателен процес, носител на права и задължения, съгласно чл.87 от НПК, необходими му да докаже основанието и размера на иска си. Той придобива самостоятелна процесуална възможност да брани законните си интереси, включително е носител на правото на разглеждане на делото в разумен срок, гарантирано му от чл.6, §.1 на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи. Също така, според чл.16, т.т.1 и 2 от Директива 2012/29/EU на Европейския парламент и на Съвета от 25.10.2012г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления, и за замяна на Рамковото решение (2001/220/ПВР) на Съвета на Европейския съюз от 15.03.2001г. относно правното положение на пострадалите от престъпления в Наказателен процес, която е в сила от 14.11.2012 г., националните законодателства трябва да осигурят най-благоприятния режим за обезвреда на пострадалия. Тези изисквания са удовлетворени с института на гражданския иск в Наказателен процес, защото пострадалият има право на достъп до съда, разглеждащ наказателното обвинение. Режимът по НПК има приоритетно приложение спрямо интересите на пострадалия, защото в Наказателен процес той не заплаща първоначална държавна такса върху цената на исковата претенция, каквато се дължи за завеждането на граждански иск по реда на ГПК; ползва се от доказателствените усилия на органа, върху който по закон е възложена доказателствената тежест за установяване на обстоятелствата на обвинението, а следователно и на основанието на гражданския иск и неговия размер; за доказване на иска в Наказателен процес липсват ограниченията

при допускането на доказателствените средства, предвидени в ГПК; спестяват се време и средства.

Изрично следва да се подчертае, че след като веднъж е приел гражданския иск за съвместно разглеждане в наказателния процес, първоинстанционният съд няма право да преразглежда отново въпроса относно неговата допустимост в процеса, както на практика е сторено в съдебното заседание по делото, проведено на 14.05.2021 г. по наказателното дело. Първоинстанционният съд е приел, че са налице предпоставките на чл. 88, ал.2 от НПК, като е намерил, че делото е изяснено в наказателната част и гражданският иск не може да стане причина за отлагане на процеса и производството следва да бъде прекратено. Изхождайки от принципното положение, че съществува процесуална възможност да се изяснят всички обстоятелства, които определят основанието и размера на гражданската отговорност, въззивния съд е длъжен да се произнесе и приетия за разглеждане гражданския иск в наказателния процес, но това е процесуално невъзможно в конкретния казус, тъй като първоинстанционният съд недопустимо е прекратил производството в гражданската му част. Възприемането на обратното за предпоставено от прекратяването на наказателното производство по чл. 334, т. 4 от НПК, прекратяване и на производството по гражданския иск, означава да се препятства използването на приобщените по делото доказателства от първата инстанция и да се обезсмисли процесуалната му дейност, която повторно трябва да бъде осъществена от друг (граждански) съд. Това води до необходимост от нови доказателствени усилия от гражданския ищец, които той вече е положил пред Наказателен съд, а понякога и до невъзможност от представяне на нужните доказателства. Тук следва да се отбележи, че въпреки аргументите на първоинстанционния съд, че „има впечатляващо единодушие“ по въпроса, че „са необходими още данни за произнасяне на гражданския иск“, липсва изявление на страните за прекратяване на производството в гражданската му част, вкл. на гражданския ищец и частен обвинител по този въпрос.

Съгласно Тълкувателно решение № 1/2013 година на ВКС, веднъж приет за съвместно разглеждане обаче, гражданският иск придобива своя самостоятелност и не трябва да бъде подценяван, да се възприема като такъв с второстепенно и маловажно значение. Компетентният съдебен орган, по искане на страните и сам, в изпълнение на принципа за официалното начало, е длъжен да събира всички доказателства за наличието на гражданска отговорност; да прояви необходимата активност за разкриване на обективната истина във визираната насока; да изследва обстоятелствата, свързани с основанието и размера на гражданската претенция; вредите /имуществени и неимуществени/ произхождат ли пряко от престъплението; да мотивира убедително акта в тази част. Действително акцесорният характер на гражданския иск в наказателния процес предпоставя неговата зависимост от решаването на въпросите, свързани с обвинението, поради което и той поначало споделя съдбата му.

Компетентността на всички съдебни инстанции в съответните етапи на съдебната фаза на наказателния процес включва отделно произнасяне по гражданския иск, независимо от въпросите, разисквани във връзка с наказателната отговорност в присъдата, респективно в решението. Този разум на законодателя е изрично обективиран в чл. 301, ал.1, т. 1, т.10 и ал. 3 НПК в първата инстанция е последователна за вменияване на задължение на решаващия съд за произнасяне по гражданския иск. Неприложима към настоящия момент е съдебната практика по този въпрос възведена с Решения № 341/27.05.1991 г. по н.д. № 178/91 г. , трето н.о. ВС; Решение № 97/08.03.2010 г. по н.д. № 725/2009 г., второ н.о. ВКС и Решение №

128/10.03.2011 г., първо н.о. ВКС, постановени преди влизане в сила на Тълкувателно решение № 1/2013 година на ВКС, поради отпадналата им актуалност.

На следващо място, НПК не допуска позоваването на доказателства, които са събрани в други процеси и с други способи. Съгласно чл. 13, ал. 2 и чл. 105, ал. 2 НПК, относимост към принципите на НПК имат само събраните със способите на този процес доказателства. В чл. 18 НПК е заложено основно принципно положение, че съдът основава решенията си върху доказателствени материали, които е събирал и проверявал лично, освен в предвидените в НПК случаи. Смесът на това е да се гарантира правилно формиране на вътрешното убеждение на съда и изясняване на фактите, въз основа на които ще бъде решено делото, като гаранция за постановяване на обоснован и законосъобразен акт. Принципът на непосредственост при събиране на доказателствата в наказателния процес изключва възможността съдът да обсъжда и преценява събрани по други производства гласни доказателства и експертизи.

Във връзка с гореизложеното, настоящият състав намира, че в мотивите си основният съд неправилно се е позовал и е ценил като доказателства в подкрепа на тезата си за виновността на подсъдимата заключението на Комплексната технико-почеркова експертиза № Д-02/17.12.2018 г., назначена и изготвена по гр. д. № 1393/2018 г. по описа на РС-Н.З., на чието заключение се е позовал в своето решение № 119/16.07.2019 г. съставът на ОС - Сливен по въззивно гр. д. № 223/2019 г. и заключението на съдебно - почерковата експертиза № 11 /30.10.2018 г. по ДП № 306 ЗМ-626/2018 г. по описа на РУ - Н.З., тъй като тези експертизи са процесуално недопустими в производството пред първоинстанционния съд, тъй като не са назначавани, извършвани и приемани в наказателното производство по настоящото дело. Като е обосновал изводите си за съставомерност на установените по делото факти по нормата на чл. 286, ал. 1 НК единствено с изхода на воденото срещу С.С. наказателно производство № 306 ЗМ – 626/2018 г. и в.гр.д. № 223/2019 г. по описа на Окръжен съд - Сливен, основният съд е нарушил процесуалния закон, очертавайки неправилно обстоятелствата, включени в предмета на доказване по чл. 102 НПК и които подлежат на установяване с допустимите от закона доказателствени средства.

Не на последно място, изложените от първоинстанционния съд съображения, че постановлението на прокурора за прекратяване на наказателното производство по ДП № 306 ЗМ – 626/2018 г. по описа на РУ - Н.З. „... има задължителен характер за всички, включително и за настоящия съдебен състав, докато не бъде отменено по съответния ред, тъй като единствено Прокуратурата е оправомощена да повдига и поддържа обвинения за извършени престъпления от общ характер...“ не могат да бъдат споделени от настоящия състав. Това е така не само защото задължителната сила на актовете на съда е установена в чл. 413 НПК и тя има за адресат „...всички учреждения, юридически лица, длъжностни лица и граждани“, а по отделни въпроси и гражданския съд, а и защото доказателствата и средствата за тяхното установяване съгласно чл. 14, ал. 2 НПК не могат да имат предварително определена сила. Съдебната практика е категорична, че постановлението на прокурора за прекратяване на наказателното производство няма сила на присъдено нещо и за разлика от окончателната присъда не разполага с по - силен оповестителен ефект от принципа за невиновност, прогласен в чл. 31, ал. 3 от Конституцията на Република България и чл. 16 НПК. Съгласно съдебната практика, мотивите на съдебен акт по смисъла на чл. 297 ГПК нямат задължителна сила. Със сила на присъдено нещо се ползва само диспозитивът по отношение на спорното материално право, въведено с основаниято и петитума на иска като предмет на делото. Съдържащите се констатации в мотивите относно

доказателствата и правно релевантните факти не са обхванати от спорния предмет и не са източник на сила на присъдено нещо. В този смисъл Решение № 35/06.07.2018 г. по гр.д. № 2068/2017 г. , първо гр.о. ВКС Решение № 57/26.02.2018 г. по гр. д. № 2736/2017 г., четвърто г.о. ВКС и други. Тук следва да се посочи, че Решение № 119/16.07.2019 г. в. гр.д. № 223/2019 г. на ОС – Сливен е постановено по друго дело, което е гражданско, за разлика от настоящия случай, който касае наказателно производство, с провеждане на съдебно следствие и със специфични способности за събиране на доказателства.

Изложеното дотук обоснова извод за отмяна атакуваната присъда и връщане на делото на първата инстанция. Въззивната инстанция е длъжна да следи служебно за допуснати нарушения по [чл. 348, ал. 3 НПК](#) и ако констатира такива да върне делото на първата инстанция в случай, че нарушенията са отстранени. В разглеждания казус, с оглед изложеното по-горе, се налага извод за допуснати от първоинстанционния съд съществени процесуални нарушения, които са отстранени при ново разглеждане на делото, но не могат да бъдат отстранени в рамките на въззивната проверка.

По така изложените съображения и на основание [чл. 334, т. 1](#) вр. [чл. 335, ал. 2 НПК](#), Военно-апелативният съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ [присъда № 3/14.05.2020 г.](#), постановена по НОХД № 2/2020 г. по описа на Военен съд - Сливен.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг съдебен състав на Военен съд - Сливен от стадия на разпоредителното заседание.

Решението не подлежи на обжалване и протестиране.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____